

PÄIJÄNNE-LEADER RY



VUOSIRAPORTTI 2019



Ihmisten kokoisille ideoille!
www.leadersuomi.fi

YHTEISTYÖSSÄ:



1. Strategian toteuttaminen vuonna 2019

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Päijänne-Leader ry:n strategian toteutuminen on edennyt pääosin suunnitelman mukaisesti. Paikallinen kehittämisstrategia on edelleen ajanmukainen ja alueemme kehittymistä hyvin tukeva. Strategian laadinnassa pyrittiin näkemään mahdollisimman kauas tulevaisuuteen mm. ennakoimalla vahvistuvia elinkeinoja, joista etenkin matkailu on alueellamme vahvistunut todella voimakkaasti.

Paikallinen pienyrittäjyys ja palveluinnovaatiot

Strategiamme jakautuu neljään painopistealueeseen. Strategisena tavoitteena on paikalliset, yhteistyössä tuotetut palveluinnovaatiot, paikallisten tuotteiden kasvava valikoima ja näkyvyys sekä paikallisen osaamisen arvostuksen lisääntyminen sekä yritysten tukeminen. Paikallisten tuotteiden, sekä oman osaamisen arvostus on noussut alueellamme viime vuosina reippaasti. Meidän rahoitettaviksi hankkeiksi asti paikallisista tuotteista ja palveluinnovaatioista on päätyttyä kuitenkin vain muutamia. Palveluinnovaatioissa huomioidaan myös yhdistysten kekseliäät uudet toimintamuodot. Yritystuet ovat olleet Leader-ryhmämme haasteena miltei koko kauden. Vihdoin vuonna 2019 tilanne helpottui alueen elinkeinoyhtiön toiminta-alueen laajenemisen myötä. Yhteistyö ProAgrian HYMY-hankkeen kanssa vahvistui ja voimistui, jonka hyvän yritysneuvonnan johdosta saimme hyvin valmisteltuja hankkeita rahoitettaviksi. Leader-ryhmämme omat resurssit yritysneuvontaan ovat olleet vajavaiset, olemmekin tehneet yritysneuvonnan osalta menestyksekkästä yhteistyötä Etpähä ry:n kanssa.

Yhteisöllisyys

Strategisena tavoitteena Yhteisöllisyys-painopisteessä on ollut Kylä- ja Leader toiminnan tiivis yhteistyö, yhteisöllisyyden kasvu ja asuinalueiden toimivat yhteisöllisyyttä tukevat tilat. Painopisteen toteutuminen on edennyt hyvin strategian mukaisesti. Yhteistyö kylä- ja Leader-toiminnan osalta eteni suunnitellusti. Päijät-Hämeen Kylät ry:n ja Päijänne-Leader ry:n yhdistyminen toteutui vuoden 2018 lopulla. Kylätoiminnan siirtyi Päijänne-Leader ry:n alaiseksi jaostoksi vuoden 2019 alusta. Kylä- ja Leader-toiminnan yhdistyminen tuovat toimintaamme kaivattu syvempää tietämystä kyläyhteisöjen tarpeista ja ajatuksista etenkin sellaisten kylien osalta, jotka eivät ole hankkeita toteuttaneet. Yhteisöllisyys-painopisteessä toteutetut hankkeet kohdistuvat pääosin olemassa olevan infrastruktuurin kunnostamiseen sekä yhteisöä kehittäviin hankkeisiin.

Matkailu

Matkailu on ollut etenkin alkuohjelmakaudesta Päijänne-Leaderin painopisteiden kärjessä rahoitettujen toimenpiteiden osalta. Matkailutoimenpiteiden rahoituksessa Leader-ryhmä on löytänyt oman roolinsa alueen toimijoiden ja muiden rahoittajien joukossa. Leader-rahoitteiset hankkeet tukevat isoa alueellista rakennetta mm. kohdistamalla rahoitusta pienten toimijoiden hankkeisiin, mm. kyläyhdistysten luontopolkuihin, tapahtumiin ja pienten yritysten matkailuinvestointeihin.

Maaseutuasumisen uuden muodot

Strategisista painopisteistä haastavin ja mielenkiintoisin on maaseutuasumisen uudet muodot, jossa tavoitteen on tukea mm. yhteisöasumisen, ryhmärakentamisen ja ekokylien syntymistä uusina asumisen innovaatioina alueellamme. Ohjelmakauden alussa teimme strategisen linjauksen, että maaseutuasumiseen keskitytään ohjelmakauden puolenvälin jälkeen, mikäli sitä ennen ei rahoitettavia hankkeita tule. Ajatuksena oli myös odottaa yleisen taloustilanteen parantumista, jolloin halukkuus erilaisiin asumisen ratkaisuihin tulee myös markkinaehtoisesti mielekkäämmäksi.

Asumiseen liittyvän hankeaktiivisuuden havaittiin vilkastuvan vuoden 2019 aikana. Pertunmaan kunta haki ja sai rahoituksen Vapaa-ajan asunnoista vakituiseksi asunnoiksi -hankkeelle. Hankkeen tulokset tähän mennessä ovat kovin lupaavia. Asumisteeman ei löytynyt muita hakijoita, joten Päijänne-Leader päätti toteuttaa omana hankkeenaan MANU- maaseutuasumisen uudet tuulet – hankkeen, joka käynnistyi selvitystyöllä loppuvuonna

2019. MANU on kehittämishanke, jonka tavoitteena on kartoittaa yhteisöasumiseen, ekokyliin, ryhmärakennuttamiseen, siirtolapuutarhoihin ja maaseudun vuokra-asumiseen sopivat tilat, selvittää kuntien ja yksityisten tavoitteet ja halukkuus edistää ko. teemoja sekä tehdä suunnitelma, miten teeman osalta tulisi edetä.

Julkisen tuen jakautuminen strategian painopisteittäin 2019

	Vuonna 2019	%	Koko kaudella	%	Tavoite%
Pienyrittäjyys ja palveluinnovaatiot	250 021	30	764 073	23	25
Matkailu	169 957	20	930 263	28	30
Yhteisöllisyys	344 512	41	1 576 814	47	35
Maaseutuasuminen	76 000	9	107 960	3	10
Yhteensä	840 490	100	3 379 110	100	100

1.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Hanke- ja yritystukihakemukset

Vuonna 2019 Päijänne-Leaderin hallitus käsitteli yhteensä 25 hanketta, joista puollettiin 23. Puolletuista hankkeista kolme oli yritystukia, 9 yleishyödyllistä investointihanketta ja 6 yleishyödyllistä kehittämishanketta, kolme alueitten välistä kehittämishanketta ja kaksi teemahanketta. Aiempina vuosina käyttöön otetulla Ideavaihe-käsittelyllä pystyttiin sujuvoittamaan hankkeen läpikäyntiä hallituksessa, hallitus tuli tutummaksi hankkeen kanssa ja hankeajatus tuli entistä tarkemmin perattua ennen päätöksentekoa. Tällä ideahanke-käsittelyllä pyritään helpottamaan sekä hakijan, että hankkeita valmistelevaa henkilöstön työtä karsimalla jo mahdollisimman alkuvaiheessa ne hankkeet, jotka eivät ole strategiamme mukaisia, tai täytä valintakriteerien edellytyksiä.

Yritystukia hallitus puolsi kolme. Yritystukien kysyntä oli alkuvuonna 2019 koko alueellamme erittäin vähäistä, mutta parani merkittävästi loppuvuodelle. Alueellamme ns. uudelleen järjesteltiin elinkeino-yhtiöiden toimintaa ja sen toiminta-alue laajeni kattamaan ison osan alueestamme. Samoin hyvä yhteistyö ProAgrian HYMY-hankkeen kanssa tuotti sekä yhteistyötä että konkreettisia hankkeita yritystukiin. Hyvä yhteys HYMY-hankkeessa toteutui myös yritysryhmähankkeiden valmistelun osalta. Yritysryhmähankkeet on ohjattu Hämeen ELY:n rahoitettavaksi hankkeiden suuren koon vuoksi.

Hankerahoituksen jakautuminen strategiset painopisteiden mukaisesti vuonna 2019

Strateginen painopiste	Hankkeet, kpl	Julkinen tuki (EU+valtio+kunta)	Kokonais-kustannusarvio
Matkailu	4	169 957	404 067
Yhteisöllisyys	12	344 512	444 067
Paikallinen pienyrittäjyys ja innovaatiot	5	250 021	357 288
Maaseutuasumisen uudet muodot	1	76 000	76 000
Yhteensä	22	840 489	1 281 803

Hankkeiden jakautuminen strategisten painopisteiden mukaisesti koko kaudella

Strateginen painopiste	Hankkeet 2014-2018	Puollettu 2019	Yhteensä 2014-2019	Uusia hakijoita 2018
Matkailu	21	4	25	2
Yhteisöllisyys	34	12	46	5
Paikallinen pienyrittäjyys ja innovaatiot	20	5	25	4
Maaseutuasumisen uudet muodot	1	1	2	
Yhteensä	76	22	98	11

Hanke- ja maksatusneuvonta

Hanketoimijoiden maksuhakemusosaamiseen liittyen järjestimme yhdessä Hämeen ELY-keskuksen maksatus-asiiantuntijoiden kanssa maksuhakemuskoulutukset kevät- ja syyskaudella. Tämä koulutusmalli on osoittautunut oivallisen toimivaksi, hanketoimijat tutustuvat ELY:n maksutarkastajiin ja saavat suoraan kysyä mieltä askarruttavia kysymyksiä. Yhdessä toteutetuissa koulutuksissa hakijalle tutummat Leader-ryhmän työntekijät toimivat tarvittaessa ”tulkkina” hankkeen ja maksutarkastajan välissä. Koulutukset järjestettiin uusissa toimitiloissa Kustaantalossa.

Teemahankkeet

Toimintavuonna 2019 päätettiin rahoittaa kaksi teemahanketta, Yhdistysten pienet investoinnit ja Uudenlaiset tapahtumat. Infosimme teemahankkeista jokaisessa alueemme kunnassa järjestetyssä Info-illassa. Teemahankkeiden yhteydessä tuli luonnollisesti myös muuta aktivointityötä, mm. Nuoriso- ja YhteisöLeader-rahoituksesta sekä muusta hankerahoituksesta. Teemahankkeet itsessään keräsivät runsaasti kiinnostusta, saimme investointiteemahankkeeseen 22 alahankehakemusta. Tapahtuma-teemahankkeen osalta rahoitettavat hankkeet päätetään maaliskuussa 2020. Hakemuksia tuli yhteensä 15. Rahoitusta kaikille hankkeille ei riitä, joten hallitus saa tehdä sille kuuluvaa karsintaa alahankehakkeiden osalta. Teemahanke on oivallinen väline Leader-ryhmän näkyvyyden lisäämiseksi, etenkin kun infokierrokset toteuttaa kunnittain. Pienillä, hieman kevyemmällä byrokratialla toteutetuilla hankkeilla saadaan uudet hakijat liikkeelle.

Aktivointi-, viestintä- ja koulutustoimet

Hankeaktivointia tehtiin teemahankeinfojen yhteydessä, mutta varsinaiseen hankeaktivointiin ei alueellamme ole ollut tarvetta, sillä hankehakemuksia on tullut runsaasti ja rahoitus ei millään riitä kaikille hyvillä hankkeilla. Olemme osallistuneen muiden järjestämiin tilaisuuksiin kertoen toiminnastamme mm. yhdistysilloissa ja yhteisötyökumppaneiden hankkeiden opintomatkkoilla.

Hankkeiden päätöskahvit

Tällä ohjelmakaudella yhteys hankkeisiin on ollut ohuempi kuin aiemmin, johtuen maksuhakemuskäytännöistä. Edellisillä ohjelmakausilla maksuhakemuksen jätön yhteydessä on hakijan kanssa ehditty käydä hanke läpi ja kuulla onnistumiset ja karikat. Totesimme, että haluamme edelleen kuulla hankkeen tuloksista, vaikutuksista ja vaikuttavuudesta suoraan hakijalta. Päätimme toteuttaa hankkeiden päätöskahvit kaksi kertaa vuodessa. Kahveille kutsutaan päättyneet hankkeet, tervetulleita ovat toki muutkin. Viimeksi kävimme kuvien kautta hankkeet läpi ja tilaisuus oli hyvin mukava niin toteuttajille, kuin meille rahoittajillekin.

Esimerkkejä hyvistä, strategiaa toteuttavista hankkeista

Pyöräilyn ja pyörämatkailun kehittämishanke, Sysmän kunta

Euroopan parlamentin tekemän tutkimuksen mukaan pyörämatkailu tuottaa Euroopan talouteen enemmän kuin risteilyliiketoiminta ja pyörämatkailun jättämä tulo jää paikallistalouteen ja kanavoituu pieniinkin kohte-

siin. Se on paikallisista palveluntuottajista riippuvaista eikä isojen kansainvälisten operaattoreiden kontrolloimaa. Pyörämatkailu istuu myös moniin matkailutrendeihin, lähi- ja luontomatkailuun sekä aktiviteetti- ja seikkailumatkailuun. Pyörämatkailijan motiivina on päästä tavanomaisten matkailukohteiden ulkopuolelle, pienempiin paikkoihin, tutustua paikalliseen elämään ja elämäntapaan ja nauttia kevyestä liikunnasta ja ulkoilusta luonnossa. Pyörämatkailun kehittäminen on entistä suunnitelmallisempaa.

Sysmän ja Hartolan alueella on olemassa reittejä, joista valtaosa on epävirallisia. Alueella liikutaan paljon sekä retki- että maastopyöräillen. Syksyllä 2018 Hartolassa pidetyssä pyörämatkailutilaisuudessa todettiin, että pyörämatkailun kehittäminen kiinnostaa sekä alueen yrittäjiä, kuntia ja muita toimijoita ja siksi alueella on mahdollisuuksia profiloitua laadukkaana pyörämatkailukohteena. Tilaisuuden päätteeksi sovittiin, että alueen potentiaali pyörämatkailukohteena selvitetään. Selvityshankkeen tavoitteena on selvittää alueen pyöräilyn ja pyörämatkailun potentiaali ja laatia pyörämatkailun kehittämisuunnitelma, jonka tavoitteena on kansainvälistyminen. Hanke linkittyy esimerkiksi hyvin Pääjänne-Leader ry:n strategiaan useiden painopisteiden kautta. Matkailun kehittyminen edellyttää sisältöä, yritystoimintaan uusia avauksia ja kävijöitä. Hyvä reitistö tukee erinomaisen hyvin myös paikallisen väestön sekä vapaa-ajanasukkaiden harrastusmahdollisuuksia ja lisää hyvinvointia.

Ahdistuksesta arjen tekoihin – kansainvälinen nuorten ilmastokasvatushanke, Asikkalan 4H-yhdistys

Hankkeen tavoitteena on vähentää nuorten ympäristöahdistusta ja tarjota käytännön toimintatapoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Hankealueeseen kuuluu Asikkalan, Padasjoen, Sysmän sekä Hollolan kunnat. Alueen kouluille toteutetaan ilmastoaiheinen työpajakokonaisuus, jossa tehdään kolme vierailua yhteistyökouluihin. Lisäksi kootaan aiheesta kiinnostuneiden nuorten joukko, joka suunnittelee ja tekee vierailun Kroatiaan hankkeen yhteistyökumppaneiden luokse. Matka toteutetaan mahdollisimman pienellä hiilibudjetilla, eli maata pitkin. Kroatialaiset tekevät vastavierailun Pääjät-Hämeeseen tutustumaan seudun vihreään matkailutarjontaan, bio- ja kiertoalouteen, kulttuuriin sekä paikallisiin ilmastoinnovaatioihin. Hanke on ajankohtainen ja siinä luodaan ja tuodaan esiin konkreettisia keinoja ilmastotoimiin ihmisen kokoisessa mittakaavassa. Nuorten osuus hankkeen suunnittelussa ja sisällöntuottamisessa on merkittävä.

Kone- ja laiteinvestoinnit uuteen lentokonehalliin, Aeropole Aircraft Maintenance Oy

Aeropole-konserni laajentaa toimintaansa niin Suomessa kuin ulkomaillakin ja on valinnut Lahti-Vesivehmaan toimintansa kehittämisen keskipisteeksi. He näkevät alueella kestävä kasvun edellytykset konsernin koko toiminnan kirjolle, johon kuuluu ammattilentokoulutus, ilma-alusten huolto, lentokonemyynti ja -maahantuonti sekä tietyt muut ilmailualan palvelut. Hankkeessa tuetaan lentokonehalliin huoltotoimintaa oleellisesti helpottava pyörivä lattia sekä lentokonehuoltoon tarvittavia laitteita. Hanke mahdollistaa uuden yritystoimialan syntyminen alueellamme ja luo nyt ja tulevaisuudessa uusia työpaikkoja harvaan asutulle alueelle.

Yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin

Vuonna 2019 yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin oli heikko. Yhteistyön rakentamisessa olemme keskittyneet enemmänkin alueellisiin ja alueiden välisiin hankkeisiin, joiden kautta olemmekin saaneet luotua hyviä uusia yhteistyöverkostoja.

1.2.1 Toiminta muulla rahoituksella

Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmä

Pääjänne-Leader hallinnoi Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmää. Sisä-Suomen kalatalousryhmän muodostavat Etpähä ry, Jyväsräi ry, Maaseutukehitys ry, Pohjois-Kymen kasvu ry, Pääjänne-Leader ry, Vesuri ry ja Viisari ry. Kalatalousryhmän strategisina painopisteinä on osaamisen, laadun ja innovaatioiden kehittäminen, infrastruktuurin ja toimintaympäristön kehittäminen sekä uusien tuotteiden ja markkinoiden kehittäminen. Rahoitusta Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmällä elinkeinotalouden kehittämishankkeisiin Euroopan meri- ja

kalatalousrahastosta on käytettävissä noin 1,0 miljoonaa euroa kaudelle 2014–2020.

Toimintaryhmän aktivointi- ja verkostotyö on sujunut edelleen hyvin haasteista huolimatta. Hyväksytyt hankkeet ja aktivointitoiminta on ollut linjassa ryhmän strategian kanssa. Hyviä tuloksia ryhmän toiminnasta on mm. VAKAVA-verkosto, joka syntyi vajaasti hyödynnettyihin kaloihin liittyvän VAKAVA-hankkeen tuloksena.

Vuoden 2019 aikana kalatalousryhmän hallinnoijaa on merkittävästi työllistänyt kalatalousryhmien 25% ongelma. Ongelman ratkaisuksi on valmisteltu useita uusia hankkeita, joiden avulla pystytään vastaamaan strategian tavoitteisiin.

Heimohautomo

Päijänne-Leader ry sai rahoituksen Hämeen ELY-keskuksesta Maaseudun nykyaika ja tulevaisuuden kansalais-toiminta Päijät-Hämeessä – kehittämishankkeelle (Heimohautomo). Hankkeen ylätasoinen tavoitteena on tunnistaa kansalaistoiminnan kehittämistarpeet paikallisesti, sekä ideoida asukkaiden ja yhteisöjen aktiivisuuden ja yhdessä tekemisen alustaa. Hankkeen avulla on tarkoitus kasvattaa sosiaalista pääomaa lisäämällä yritysten, julkishallinnon sekä kolmannen ja neljännen sektorin välistä yhteistyötä. Hanke keskittyy kylien ja kirkonkyläiden tarkoituksenmukaisen toiminnan kehittämisen kuntalaisten hyvinvoinnin tueksi ja kyläalueiden elinvoiman lisäämiseksi. Hanke käynnistyi helmikuussa, jolloin marraskuussa tehtävään rekrytoitu Joonas Karhinen aloitti työt.

Kylätoiminta, Päijät-Hämeen kylät, kyläjaosto

Päijät-Hämeen Kylät ry:n toiminta jatkui Päijänne-Leader ry:n alla omana jaostonaan vuoden 2019 alusta alkaen. Kylätoiminta jatkaa Päijänne-Leader ry:n alla hyvin itsenäisesti, toiminnasta vasta Kyläjaosto, jonka jäsenistö on valittu alueellisesti kattavasti. Kyläjaoston mahdollistuu kylätoiminnan valtionavulla, samoin kuin muissa itsenäisissä maakunnallisissa kyläyhteistyöliitymissä. Kyläaktivaattorina toimii Henna Pirkonen. Henna työskentelee myös osittain Heimohautomo-hankkeessa.

Monirahastoisuus, muualle ohjatut hankkeet

Toiminta-alueellamme on lukuisia nuorisoseurantaloja, joiden kunnostushankkeiden osalta pyrimme ohjaamaan kaikki Kotiseutuliiton rahoitukseen kelpaavat talot hakemaan rahoitusta heiltä. Vähitellen alkaa olla tilanne, että yhteiset tilat ovat kunnossa ja paine kokoontumistilojen isoihin remontteihin on selkeästi vähentynyt.

Yrityshankkeiden osalta olemme tehneet Hämeen Ely-keskuksen kanssa selkeän jaon Leader-rahoitteisten hankkeiden ja suoraan ELY-rahoitteisten hankkeiden osalta. Leader-ryhmään ohjautuvat hankkeet, jotka tarvitsevat hieman enemmän ohjausta ja tukea, sekä ovat kustannusarvioltaan maltilliset.

Nuoriso- ja YhteisöLeader-rahoitus

Vuonna 2016 saimme vihdoin käyttöömmeketterät Nuoriso- ja YhteisöLeader-rahoituselementit. Ohjelmakaudelta 2007-2013 kertyi jonkin verran hankkeista palautunutta kuntarahaa, joka mahdollisti pienten, nopeiden rahoituselementtien käytön. Kummassakin rahoituksessa tukimaksimi 500 euroa/hanke. Hankkeisiin käytettävissä oleva rahoitus on jyvitetty kuntien maksaman kuntarahan suhteessa. MiniLeader-hankkeet ovat olleet todella monipuolisia, kuoroasuisia kylätalon keittiön kunnostamisen kautta jääharjoitteluvälineistöön.

Viestintähanke, Hämeenraitti

Hämeenraitti on Hämeen ELY-keskuksen sekä Leader-ryhmien yhteinen viestintähanke, jonka rahoitus tulee suoraan Hämeen ELY-keskuksesta. Hanketta hallinnoi Linnaseutu ry. Viestintähankkeen verkkosivut ja sinne tuotetut jutut hankkeista on toiminut hyvin hankeviestinnän välineenä. Viestintähankkeen kautta on mahdollistunut myös useiden erilaisten koulutusten järjestämisen hanketoimijoille.

1.3. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Hanketoiminnan vaikutuksia vähätellään yleisesti monella taholla. Ongelmana on, että emme osaa tarpeeksi hyvin tuoda esiin hankkeiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Määrälliset tulokset ovat helposti nähtävissä, mutta vaikuttavuus hanketoiminnan takana on vaikeammin hahmotettavissa.

Päijät-Hämeen matkailulle vuosi 2019 oli ennätysellisen vilkas. Matkailuelinkeinon kehittymiseen liittyvää työtä on tehty Päijät-Hämeessä laajalla rintamalla kaikkien rahoittajatahojen hyvässä yhteisymmärryksessä. Matkailuhankkeiden ammattitaitoiset työntekijät, vahva ja monipuolinen matkailuorganisaatio ja rahoituksen oikea-aikaisuus on saanut alueemme kehittymään ennennäkemättömän hyvin. Leader-rahoituksella on pystytty tukemaan isompia hankekokonaisuuksia, tuomaan kehittämistyöhön konkretiaa mm. selkeiden investointien kautta. Olemme löytäneet hyvän toimintamallin rahoituksen limittämiseen, välttämällä päällekkäisten toimien rahoittamista, tämän mahdollistaa rahoittajatahojen (Hämeen ELY ja Päijät-Hämeen liitto) poikkeuksellisen hyvä yhteistyö.

Useat rahoittamamme hankkeiden toteuttajat ovat saaneet tunnustusta toimintansa kehittymisestä, taustalla on ollut hyvin toteutettu hanke. Erilaisilta toimijoilta hankkeille tulevat huomioimiset ja palkitsemiset antavan vahvan viestin onnistuneista hankepäätöksistä. Tällä ohjelmakaudella on palkittu mm. Heinolan NMKY:n koris-halli vuoden 2018 PaTe-palkinnolla, Satu Nipuli sai PaTe-palkinnon vuonna 2017 lasten- ja nuorten musiikkiteatteritoiminnan eteen tekemästään työstä, Kalkkisten ulkokuntoilupiste palkittiin Kunnon kuntalainen palkinnolla, ja Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys valittiin vuoden valtakunnalliseksi lintuyhdistykseksi.

Hankkeiden vaikuttavuuden esiin saamiseksi on tulevaisuudessa tehtävä vielä enemmän työtä. Vaikuttavuusviestintään tulee panostaa sekä kehittää toimintatapoja ja mittaristoja, joilla hankkeiden vaikuttavuutta saadaan esiin.

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

Leader-ryhmän oma toiminta, onnistumiset ja kehittämistarpeet

Päijänne-Leader ry:n toimisto muutti helmikuussa 2019 käytännöllisempiin tiloihin Vääksyn keskusta-alueelle kunnan omistamaan ja hallinnoimaan toimistohotelliin. Muuton myötä kukin työntekijä sai oman pienen työhuoneen.

Kylätoiminnan myötä laajentunut työyhteisö on tuonut mukanaan muutoksia ja tarpeita, joihin pyrimme valmistautumaan erilaisilla koulutuksilla ja sekä hyödyntäen oppimissuunnitelmaa. Työntekijöiden koulutustarpeista ja toiveista keskustelimme mm. syksyllä toimenkuvien tarkistuksen yhteydessä pidetyssä kehityskeskustelussa. Määrämuotoinen kehityskeskustelu on ollut meidän toiminnassamme hieman kankea, mutta arvoimme sen tarvetta vuosittain ja teemme korjaavia liikkeitä tarvittaessa. Avoin keskustelu toteutuu jokaviikkoisten maanantaipalavereiden muodossa, joissa käydään läpi edellisen viikon kuulumiset, sekä alkavan viikon tapahtumat.

Hallituksen osaamista lisättiin mm. yhteisellä koulutuksella Etpähä ry:n kanssa. Koulutuksen teeman oli tulevaisuus. Työpajassa pohdittiin tiiviimpää yhteistyötä ja toiminnan tulevaisuutta maakunnallisesti. Tulevaisuustyöpajan tuloksena saimme hallitusten yhteisen kannanoton Päijäthämäläisten Leader-ryhmien yhdistymiseen. Hallitusten yksimielinen mielipide oli, että yhdistyminen on menestymisen edellytys. Yhdistymisessä tärkeää on huolehtia hallitustyöskentelyn sekä rahoituksen jakautumisen alueellisesta tasapuolisuudesta

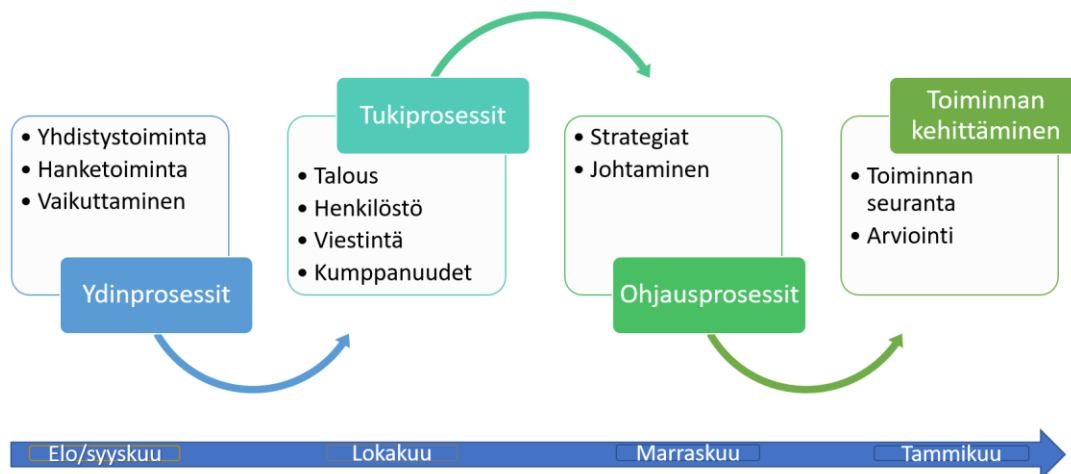
Vuonna 2018 toteutetun sääntömuutoksen vuoksi hallituksen kokoonpano pysyi koko vuoden 2019 ajan samana. Syyskokouksessa 2019 valittiin hallitukseen uusi puheenjohtaja kaksivuotiskaudelle sekä erovuoroisten tilalle uudet jäsenet. Uusi hallitus aloitti toimintakautensa 1.1.2020.

Leader-ryhmän toiminnan onnistumisen tukipylväänä on myös hyvä yhteistyö ELY-keskusten kanssa. Teemme tiivistä yhteistyötä Hämeen ELY-keskuksen kanssa ja meillä on myös Pertunmaan osalta erittäin hyvä yhteys Etelä-Savon ELY-keskukseen. Välitön ja avoin kehittämisen ilmapiiri viranomaisten ja Leader-ryhmän välillä on elintärkeä.

Laatukäsikirjan päivitys toimintakäsikirjaksi

Laatukäsikirjan päivitysprosessi aloitettiin alkusyksystä 2019. Perinteisenmallinen laatukäsikirja päivitetään enemmän Leader-ryhmän toimintaan sopivammaksi toimintakäsikirjaksi. Laatukäsikirja on ollut käytetty perehdyttämisen väline niin uusille hallitusjäsenille kuin harjoittelijoillekin. Päivitysprosessi kattaa niin kylä- kuin kalatoiminnan liittäminen toimintakäsikirjaan muodostamaan yhtenäisen kokonaisuuden.

PÄIJÄNNE-LEADERIN TOIMINTAKÄSIKIRJAN PÄIVITYSSUUNNITELMA 2019-2020



Vertaisauditointi

Pohjois-Kymen Kasvu ry:n kanssa toteutettiin vertaisauditointi, jossa keskityttiin auditoimaan nimenomaan hankeprosessia. Vertaisauditointi on erinomaisen hyvä tapa tutustua toisen Leader-ryhmän tapaan toimia. Auditoinnissa havaittiin mm., että suurimmat haasteet ja kehittämiskohteet prosessissa ovat hankkeiden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi. Aiheesta on edelleen vielä paljon kehitettävää.

Onnistumiset

Vuoden 2019 osalta kirkkaimmat onnistumisen hetket koettiin kehystarkastusten tulosten myötä. Olemme tehneet hartiavoimin töitä Leader-ryhmän rahoituksen korjaamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Kehystarkastuksen myönteinen tulos kertoo Leader-ryhmälle onnistuneesta kehittämistyöstä ja on oikeastaan ainoa puolueeton palaute ryhmän toiminnasta. Lisäraha hankkeiden rahoittamiseen tulee todella tarpeeseen. Rahoituksen kysyntä on vilkasta ja hallitus pääsee tekemään aitoa hankevalintaa.

3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Päijänne-Leader on pyrkinyt kehittämään rooliaan aluekehittäjänä ohjelmakauden alusta alkaen. Se on edellyttänyt verkostoitumista, monialaista yhteistyömahdollisuuksien hyödyntämistä ja näkyvää osallistumista. Valittavasti resurssit sekä aluekehittämiseen ja hyvin hoidettuun hanketoimintaan ovat rajalliset.

MYR

Päijänne-Leader ry:n toiminnanjohtaja valittiin Maakunnan yhteistyöryhmän pysyväksi asiantuntijaksi elokuussa 2017. Yhteistyöryhmässä ovat edustettuina maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat, valtion viranomaiset sekä alueen kehittämisen kannalta tärkeimmät järjestöt. MYR kokoontui vuonna 2019 yhden kerran.

Yhdistysfoorumi

Päijät-Hämeessä maakuntaudistuksen odotustunnelmissa todettiin, että yhdistyskenttä on kovin hajanainen. Päijät-Hämeen liitto ja Yhteinen Päijät-Häme-hanke päättivät kutsua yhdistyskenttää kattavasti koolle. Tavoitteena on yhdistysten yhteistyön verkosto ja kanava monitoimijaiseen yhdessä tekemiseen. Olemme osana verkostoa. Työ jatkuu.

Kehittäjäyhteistyö Raittirihi

Vuonna 2016 alkanut Hämeen Leader-ryhmien tavoitteellisempi ja yhteistyöhakuisempi toiminta jatkui edelleen. Vuodesta 2018 toiminut Keski-Suomen mallin mukainen hanketyöntekijöiden, viranomaisten ja Leader-työntekijöiden yhteinen Raittirihi. Raittiriihen tavoitteena on tutustuminen, verkostoituminen, yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen, vertaisoppiminen ja ajatusten vaihto. Raittirihiessä on yleensä aina myös koulutuksellinen ote. Vuonna 2019 Raittirihiessä aloitettiin työskentely hankkeiden vaikuttavuuden esiin saamiseksi mm. koulutuksen keinoin.

Valtakunnallinen kehittämistyö

Päijänne-Leader ry:n henkilöstö osallistuu myös valtakunnalliseen maaseudun kehittämistyöhön. Vuonna 2018 kalatalousaktivaattori Janne Ruokolainen valittiin Kalatalousverkoston teemaryhmään ja Henna Pirkonen Suomen Kylät ry:n kyläjaostoon. Taipale edustaa Hämeen Leader-ryhmiä Suomen Kylien Leader-jaostossa.

Muu aluekehittäminen

Päijänne-Leaderin toimihenkilöt jatkavat verkostoyhteistyötä paikallisissa ja maakunnallisissa työryhmissä sekä ohjausryhmissä. Työntekijät ovat edustettuina mm. Heinolan Elinkeinotoimikunnassa, seutuyhteistyöryhmässä, Hämeen Maaseudun kehittämisen asiantuntijaryhmässä ja useiden hankkeiden ohjausryhmissä.

4. Tavoitteet vuodelle 2020

Aika, paikka ja perustehtävä on ollut toimintamme ohjenuorana monelle vuodelle. Keskitymme perustehtävään, laadukkaaseen hankeneuvontaan, hyvin ohjattuihin hankkeisiin, sujuviin ja onnistuneisiin maksuhakemuksiin. Perustehtävän lisäksi valmistelemme tulevaa kautta yhdessä Etpähä ry:n kanssa. Yhteistyön tiivistyminen, alueen koon kasvaminen ja strategiatyö ovat merkittävässä osassa toimintaamme loppukeväästä sekä etenkin syyskaudelle 2020. Samalla pidämme kuitenkin huolta tämän kauden hankkeiden laadukkaasta ohjauksesta ja neuvonnasta.

Vuoden 2020 keskeiset toimet

- **Perustehtävät** – sujuva hankehallinto, toimivat prosessit
- Nykyisen strategian arviointia tulevan ohjelmakauden valmistelun näkökulmasta, uuden kauden strategiatyön aloitus
- Päijät-Hämeen Leader-ryhmän muodostaminen

Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat strategian toteuttamiseen. Alueen yritystukien kysyntä on heikkoa, joka vaikuttaa kyllä moninaisesti. Yhteisöjen toiminnassa ei ole tapahtunut oleellista muutosta, vaikka väki alueella väheneekin. Asumisen keskittymisen vaikutukset eivät vielä ole kovin näkyviä alueellamme. Työtä kirkonkylien yhteisöllisyyden kehittämisen eteen on tehtävä ja siihen keskitytään mm. Heimohautomo-hankkeella.

5. Yhdistys ja sen resurssit

Sääntömuutokset

Yhdistyksen säännöt uudistettiin Kylätoiminnan siirtyessä Päijänne-Leader ry:n alaisuuteen kyläjaostoksi. Säännöissä uudistettiin myös kokouskäytännöt, siirryttiin ns. kahden kokouksen käytäntöön. Tämän muutoksen toivotaan tuovan selkeyttä hallituskausiin ja talouden- ja toiminnan suunnitteluun. Uudet säännöt hyväksyttiin 27.2.2019.

Jäsenistö

Päijänne-Leaderin jäsenmäärän kehitys on ollut tasaista. Jäsenmaksu koetaan enemmän ns. kannatusjäsenmaksuksi kuin aktiiviseksi jäsenmaksuksi. Yhdistyksen internet-sivuilla on linkki, jolla voi hakeutua jäseneksi. Yhdistyksellä oli vuoden 2019 lopussa 111 henkilöjäsentä sekä 64 yhteisöjäsentä, yhteensä 175.

Hallitustyöskentely

Hallitustyöskentely on ollut aktiivista. Hallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa, yksi kokouksista oli sähköpostikokous. Kokouksissaan hallitus käsitteli 163 pykälää. Hallitus oli kaikissa päätöksissään yksimielinen. Hallitukseen kuului 12 jäsentä + puheenjohtaja vuonna 2019. Vuonna 2020 hallituksen kokoonpano normalisoituu 12 jäseneen. Toiminta-alueemme kuudesta kunnasta valitaan edustus kolmikantaperiaatteen mukaisesti siten, että julkisen tahon edustuksen mukaisesti myös yksityisen ja yhdistystahon paikat kiertävät kunnittain. Jokaisella hallituksen jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen edustaen samaa taustatahoa.

Päijänne-Leaderin kevätkokous pidettiin Hartolassa Koitin kylätalolla 24.4.2019. Kokoukseen osallistui 22 henkilöä, joilla äänioikeutta 20 jäsenen edestä. Sääntömuutoksen myötä kevätkokouksessa käsiteltiin sille kuuluvat asiat, mm. tilinpäätös. Henkilövalinnat siirtyivät syyskokouksen päätettäväksi. Syyskokous pidettiin 27.11.2019 Sysmän leirintäalueella. Päijänne-Leader ry:n hallituksen puheenjohtaja toimii kaksivuotiskauden, jonka jälkeen puheenjohtajuus kiertää kunnasta toiseen. Erovuoroisen pj Mari Eilamon Hartolasta tilalle valittiin Pirkka Ahola Padasjoelta. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Minna Koskinen Asikkalasta, Tero Mäyrä Hartolasta, Paula Salomäki Padasjoelta, Mirva Paasonen Pertunmaalta ja Maire Kalliokoski sekä Stina Ikonen Sysmästä. Tilin/toiminnantarkastajiksi valittiin Niina Lettojärvi tilintarkastustoimisto Ojala&Tarkelasta, hänen varalleen edustaja Ojala&Tarkela Oy:stä.

	Jäsenet	Varajäsenet	Yli 40 v.	40-25-v.	alle 25v
Hallituksen koko	13	13			
Miehet	6	6	12		
Naiset	7	7	14		

Kunta	Varsinainen jäsen	Läsnä	Varajäsen	Läsnä	Edustus
Asikkala	Hellevi Tupala,	9/11	Minna Koskinen	1/11	Y
Asikkala	Isa Maunula	8/11	Matti Kettunen	0/11	J
Hartola	Mari Eilamo, vpj	9/11	Elina Juutinen	0/11	A
Hartola	Marianne Julin	0/11	Tero Mäyrä	6/11	J
Hartola	Kai Virtanen	8/11	Kati Pietinen	0/11	Y
Heinola	Hannu Rinne	11/11	Tauno Kuusinen	0/11	A
Heinola	Saija Jäppinen	7/11	Heikki Mäkilä	0/11	J
Padasjoki	Maria Virtanen	11/11	Antti Räsänen	0/11	J
Padasjoki	Suvi Ahola	9/11	Marja-Liisa Aidantausta	1/11	Y
Pertunmaa	Risto Salminen	5/11	Raimo Mattila	1/11	J
Pertunmaa	Sini Heikkilä	11/11	Tiina Hölttä	0/11	A
Sysmä	Juhana Kallio	9/11	Teea Sahiluoto	1/11	Y
Sysmä	John Lönnberg	6/11	Jocke Stjernvall	3/11	J

Nuoret	-	-
Kolmikanta		
Julkinen hallinto	5	4
Yhteisöt ja yritykset	4	4
Maaseudun asukkaat	4	4
Enimmäisaikasäännön noudattaminen	Kyllä	
Voimassa olevat säännöt toimitettu	Kyllä	

Hallitus on osallistunut kokouksiin pääsääntöisesti erittäin hyvin. Yhdessäkään kokouksessa ei ole jouduttu tilanteeseen, että kokous ei olisi päätösvaltainen. Varajäsenet kutsutaan kokoukseen, mikäli varsinainen jäsen ei itse pääse osallistumaan.

Hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin

Edustukset: Y= yhdistys, A= maaseudun asukas, J= julkisen tahon edustus

Päijänne-Leaderin henkilöstö

Päijänne-Leaderin kantahenkilöstö on pysynyt samana jo useamman vuoden ajan. Toimistossamme työskenteli toimintavuonna 2019 toiminnanjohtaja Anu Taipale täysiaikaisena toimintarahalla, hankeneuvoja-taluspäällikkö Virpi Kallioinen toimintarahalla ja kyläaktivaattori-viestintäassistentti Henna Pirkonen toimintarahalla sekä Päijät-Hämeen Kylien kylätoiminnan avustuksella sekä Heimohautomossa. Maaseudun nykyaika ja tulevaisuuden kansalaistoiminta -hankkeessa (Heimohautomo) työskentelee Joonas Karhinen. Kalatalousryhmän aktivaattorina toimii Janne Ruokolainen, mestari-kisälli hankkeen kalatalouskoordinaattorina toimii Maiju Puranen.

Päijänne-Leaderin taloustilanne

Yhdistyksemme taloustilanne on hyvä, oman pääoma positiivinen.

Vuosiraportin liitteet

Hallituksen kokoonpano, liite 1.